

Из историје српског поморства

"Наша војнопоморска историја је у потпуној сенци других народа, који су је приписали себи, не својом кривицом, него због нашег немара и недовољне посвећености овом значајном делу наше историје" (Др Бошко Антић, контраадмирал у пензији).

Према древним историјским изворима Срби су се у јужној Далмацији, између ушћа река Цетине и Бојане, населили у VII веку. Најсевернија приморска област коју су настанили била је Неретвљанска и простирала се од ушћа Цетине до ушћа Неретве. Од Неретве до Дубровника простирало се Захумље, док се од Дубровника до Боке Которске простирала Травунија са Конављем. Најјужнија област насељена Србима била је Дукља, од Котора до Бојане. У поменутих областима поникле су и прве српске државе (између IX и XI века).

Велики кнез Мирослав, рођени брат Великог жупана Стефана Немање, владао је Захумљем, а престоница му је била у Стону на Пељешцу. У држави Немањића, током више од два века (XII-XIV), приморска област простирала се на северу до Пељешца и до ушћа Цетине (Омиш), а на југу до ушћа Бојане и до Љеша, изузев у време цара Душана када је Србија осим на Јадранско, излазила и на Јонско и Егејско море. Средњовековни српски владари наследници немањићке Србије још неко време су владали појединим приморским градовима и областима (од краја XIV до средине XV века).

Након коначног пада Србије под турску власт Млечани и Римокатоличка црква започињу са систематским искорењивањем свега што је православно и српско у овим областима. Српски приморски крајеви између XV и XIX века долазе у руке Млечана, Угара, Турака, Италијана и Аустријанаца, а неки градови накратко чак и под власт Шпанаца, Француза и Руса.

У том периоду традиције српског поморства неговале су српске трговачке породице из Котора, Херцег Новог, Дубровника, Трста и других места.

Од краја XVIII и почетка XIX века у приморју настају бројна српска културна, уметничка и просветна друштва и установе, штампају се српске новине, отвара се Српска поморска школа.

Тако нпр. Српско пјевачко друштво "Јединство" из Котора основано је још 1839. године, док је најстарији хор у Србији, "Прво београдско певачко друштво", основан 1853...

Године 1878. књаз Црне Горе Никола I Петровић Његош ослобађа Бар и Улцињ, а 40 година касније, при крају Првог Светског рата, српска војска ослобађа читаво приморје.

Срби у приморју живе више од 1.300 година. Средњевековне српске државе у приморју трајале су готово 700 година. Ту су 1219. године настале и прве епархије Српске Православне Цркве. Поморска традиција није се прекидала ни у доба окупације приморја (XV-XIX век), да би српско поморство нови узлет доживело у последњих сто година (1918-2006). У приморју и данас живи велики број Срба, са својом богатом историјом, древним црквама и манастирима, старим културно-просветним друштвима. Због свега тога вековне традиције српскога поморства заслужују да буду сачуване.

Такође погледајте: www.facebook.com/pomorstvo

Ово је скица за поглавље под насловом "Из историје српског поморства" у новој двотомној књизи коју припремамо заједно са "Образом светачким", а о чијем ће садржају више речи бити неки други пут.